

SOCIAL AND LEGAL PSYCHOLOGY

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-146-6-11>

ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ САМОТНОСТІ ЖІНОК З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ

Леонова І. М.

докторант кафедри психології

Київський державний університет імені Тараса Шевченка

м. Київ, Україна

Актуальність проблеми дослідження обумовлено тим, що за даними World Health Organization, у 2017 році було виявлено 183 мільйони чоловіків і 145 мільйона жінок, які мають порушення слуху. Наявність порушення слуху, дуже впливає на повсякденне переживання людиною стану психічного напруження (психологічний стрес). Наявність такого порушення носить деструктивний характер, що ускладнює процес спілкування і соціальну адаптацію. В результаті чого розвивається депресія, тривога, занепокоєння, дратівливість, порушення здоров'я, почуття соціальної ізоляції та інше. Одним з таких станів є самотність.

Для виявлення рівня самотності у жінок-інвалідів з порушеннями слуху (глухонімі) використовувався наступний інструментарій: «SELSA» (Di Tommaso & Spinner, 1993) [3], «Особистісний опитувальник емоційного ставлення» А.Т. Джерсайлда (Колеснікова, 2006) [1] і шкала інтимності Бернса (Тіхонов, 2006) [2]. Обробка отриманих даних здійснювалася за методом описової статистики (міра визначення центральної тенденції – Медіана, непараметричний критерій Мана-Уїтні (SPSS 23.0).

Вибірку досліджуваних склали жінки – інваліди з порушеннями слуху (глухонімі), які належать до одного з трьох аспектів інвалідності ICIDH соціально-медичної моделі Філіпа Вуда (Dr Philip Wood's), а саме: інвалідність – обмеження діяльності людини через нестачу (нездатність чути, ходити, бачити, говорити). У якості нормативної групи виступали жінки, які не мали порушень слуху. Загальна кількість досліджуваних 90 осіб по 45 у кожній групі, віком від 25 до 55 років.

Таблиця 1

Середні показники самотності у досліджуваних груп

Індикатори самотності		Соціальна самотність	Сімейна самотність сам	Романтична самотність сам	Самотність	Страх бути самій
Емпірично отриманий результат	N	45	45	45	45	45
	Середнє	38,60	45,66	42,33	3,03	6,20
	Медіана	37,5	48,5	43,5	3	5
	Стандартне відхилення	17,05	13,99	9,52	1,69	2,64
Нормативний отриманий результат	Середнє	32,60	23,80	37,23	3,06	1,80
	Медіана	37,0	21,0	31,0	1	2
	Стандартне відхилення	7,10	9,64	11,26	3,25	2,10
Середня різниця		6	21,86	5,1	-0,03	4,4
Статистично значимі відмінності		–	0,001 (,000)	0,05 (,044)	0,01 (,007)	0,001 (,000)
Критерій U Манна-Уїтні для незалежних вибірок у дужках, рівень значущості t критерій, де: 0,05 – 95%; 0,01 – 99%; 0,001 – 99,9%						

Дані табл.1 показали, що у жінок-інвалідів з порушенням слуху (глухонімі), показник «сімейної самотності» ($M=48,5$) має високий рівень прояву. Показники «романтичної самотності» ($M=43,5$), «соціальної самотності» ($M=37,5$) і «самотності» ($M=3$), знаходяться на помірному рівні. А показник «страх бути самій» ($M=5$) знаходиться на середньому рівні. У жінок контрольної групи всі показники знаходяться на помірному і слабо вираженому рівні.

Результати порівняння даних з нормативними значеннями, вказують на те, що за всіма показниками є статистично значущі відмінності за критерієм U Манна-Уїтні для незалежних вибірок, крім показника «соціальна самотність», який знаходиться в межах статистичної норми.

Таким чином, можна говорити про те, що жінкам-інвалідам з порушенням слуху (глухонімі) властиво відчувати самотність в різних сферах життя. Але переважно це стосується сфери сім'ї. А саме, самотність має високий рівень переживання у стосунках з партнером (наявність або відсутність значущого іншого), з близькими родичами (батьки, діти, брати чи сестри). Отже, на переживання почуття самотності у жінок-інвалідів з порушенням слуху (глухонімі), найбільший вплив надає почуття прихильності і безпеки у стосунках. Також виявлений у них «страх залишитися самій», вказує на те, що їм властива невпевненість в собі, напруженість у стосунках, тривожність, яка згодом позначається на їх міжособистісному спілкуванні з

оточуючими і комунікацію в суспільстві в цілому. Щодо жінок контрольної групи, то їм притаманно невелике, ситуативно-тимчасове відчуття самотності, за певних обставин у всіх життєвих сферах однаково.

Таким чином, результати емпіричного дослідження дали змогу виявити особливості прояву самотності у групі жінок-інвалідів з порушенням слуху.

Література:

1. Колесникова Г. І. Особистісний опитувальник А. Т. Джерсайлд. Психологічне консультування. 2-е вид. Ростов на Дону: Фенікс, 2006. С. 92-103.
2. Тихонов Г.М. Феномен одиночства: теоретические и эмпирические аспекты: док. философ. наук: 19.00.11 / Геннадий Михайлович Тихонов. – Ижевск. 2006. – 359 с.
3. Di Tommaso E., Spinner B. The Development and Initial Validation of Social and Emotional Loneliness Scale for Adults (SELSA) / E. Di Tommaso, B. Spinner // Personality and individual Differences. – 1993. – V. 14, № 1. – P. 127–134. doi: [https://doi.org/10.1016/0191-8869\(93\)90182-34](https://doi.org/10.1016/0191-8869(93)90182-34).